

mylném názoru, že rčením »korporace zákonem uznané« rozuměti jest všeobecně osoby právnické, jimž zákonodárce ustanovením Šu 492 tr. zák. poskytnouti chtěl tutěž ochranu cti, jako osobám fysickým, že s hlediska toho jest i akciová společnost korporací ve smyslu Šu 492 tr. zák., a v důsledku toho, že jsou Západomoravské elektrárny, akciová společnost, jejíž stanovy byly schváleny výnosem ministerstva vnitra ze dne 20. dubna 1921, korporací zákonem uznanou ve smyslu Šu 492 tr. zák. a k obžalobě zásadně oprávněny. Nesprávnost právního náhledu nižších soudů jest zřejma z rozhodnutí ze dne 9. října 1925, Zm I 362/25, Sb. n. s. č. 2129, na něž se poukazuje.

Nejvyšší soud si uvědomil, že v projednávaném případě byla společnost na základě zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n. prohlášena za podnik všeužitečný; avšak okolnost ta není na odpor hořejšímu názoru, neboť vlastnost všeužitečnosti nedává ještě zmíněné akciové společnosti jakožto podniku výdělečnému onen veřejnoprávní ráz, jehož se podle tendence zákona pro pojem »zákonně uznaných korporací« vyhledává, jež jsou v Šu 492 tr. zák. vyjmenovány v těsné spojitosti s veřejnými úřady a jednotlivými orgány vlády a tak jim co do důležitosti pro veřejný život přímo na roveň postaveny. Bylo proto k návrhu generální prokuratury ve smyslu §§ů 33 a 479 tr. ř. podle Šu 49ⁿ tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 2132.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

Nabývá-li nepravdivá skutečnost jako složka děje určitého významu svým vztahem k ostatním jeho složkám, může se oprava (§ 19 zákona) za účelem uvedení na pravou míru nepravých (převrácených) skutečností zmiňovati i o oněch skutkových složkách děje (skutečnostech), jež uznává za pravdivé.

»Skutečnostmi« nejsou jen události zevního života, nýbrž i duševní úkony, z nichž došlo k oněm událostem, obzvláště též úmysl, v němž původce příběhu uskutečnil (uskutečňoval) určitý výsledek.

Význam slova »vpašovati«.

(Rozh. ze dne 10. října 1925, Zm I 546/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Hoře Kutné ze dne 27. dubna 1925, jimž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek Šu 21 zákona o tisku, jakož i rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího v Hoře Kutné ze dne 2. června 1925, jimž bylo odvolání soukromého obžalobce z onoho rozsudku zamítnuto, porušen byl zákon v ustanovení Šu 19 zákona o tisku.

D ů v o d y:

Rozsudkem ze dne 27. dubna 1925 sprostil okresní soud v Hoře Kutné obžalovaného podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek

§u 21 zákona o tisku, protože prý jako odpovědný redaktor periodického časopisu S. H. odepřel otištění zprávy soukromým obžalobcem zasláné nikoliv bezdůvodně. V rozhodovacích důvodech se uvádí, že oprava neodpovídá zákonnému předpisu, ježto neopravuje mnohé skutečnosti v článku tvrzené, naopak je připouští a dává jim toliko jiný výklad, tak prý na př. oprava nevyvrací skutečnosti, že soukromý obžalobce předložil opis účtu, nýbrž ji doznává, a dále v opravě výslovně se doznává ve shodě s článkem, že se soukromý obžalobce domáhal na městském úředníku, by zápis o předložení opisu účtu nedával do protokolu; vyslovuje-li prý opravovaný článek na základě skutečností, v něm tvrzených, úsudek, že soukromý obžalobce »vpašoval« účet do schválených účtů, nelze prý úsudek ten opravit jinak, než opravou skutečností, o něž se opírá, čehož prý soukromý obžalobce neučinil. Odvolání, jež z tohoto rozsudku podal soukromý obžalobce, bylo rozsudkem krajského soudu jakožto soudu odvolacího v Hoře Kutné ze dne 2. června 1925 jako bezdůvodné zamítnuto. Rozhodovací důvody rozsudku odvolacího omezují se jen na pouhý poukaz k rozhodovacím důvodům prvního soudce, jež prý odvolacími vývody nijak vyvráceny nebyly. Uvedenými rozsudky byl porušen zákon v ustanovení §u 19 tisk. zákona. Předmětem opravy jest arciž jen sdělení skutečností a prostředkem jejím jest sdělení jiných skutečností, jichž tvrzením uvádějí se ony skutečnosti na pravou míru. Avšak různost skutkových sdělení opravovaného článku a opravujícího projevu nepředpokládá různost skutkových sdělení ve všech jejich částech a není vyloučena tím, že některá skutečnost je společnou jak onomu článku, tak i tomuto projevu. Význam určité skutečnosti není výhradně podmíněn a není vyčerpán povahou této skutečnosti o sobě. Pro význam její jest naopak důležitým i její vztah ke skutečnostem jiným. Uvádí-li se skutečnost pravá ve spojení s nepravdivým tvrzením skutečnosti jiné, mění se tím význam i oné skutečnosti, a podvrácena jest sdělením skutkového děje, jehož složkami byly učiněny obě skutečnosti, také ona skutečnost, třebaže osamoceně její sdělení nebylo by nepravdivo. Je-li tedy nepravdivá skutečnost složkou určitého děje, v opravovaném článku sděleného, a, nabývá-li jako složka děje určitého významu svým vztahem k ostatním složkám tohoto děje, jimiž jsou i skutečnosti po případě pravdivé, nemůže ani oprava neobtěžovat vnitřního vztahu všech těchto skutkových složek a nemůže skutečnost nepravou, převrácenou, uvést na pravou míru, aniž by se zmínila i o ostatních skutkových složkách, to jest po případě o skutečnosti, již samu o sobě uznává za pravdivou. Nezáleží proto na tom, že oprava připouští »mnohé« skutečnosti, v článku sdělené, a neopravuje jich. Rozhodným jest jen, zda jsou tyto skutečnosti, článku i opravě společné, uvedeny v článku ve spojení se skutečnostmi v opravě opravovanými. Za tohoto předpokladu není opravou dán skutečností společným toliko jiný výklad, nýbrž jsou jí uvedeny na pravou míru i skutečnosti společné, připojením opravovaných skutečností v článku převrácené.

Skutečnostmi nejsou pak jen události zevního života, nýbrž i duševní úkony, z nichž došlo k oněm událostem, tudíž obzvláště též úmysl, v němž původce příběhu uskutečnil nebo uskutečňoval určitý výsledek.

(Srovnej z literatury o říšsko-německém tiskovém právu, obsahujícím podobná ustanovení, jako právě československé: M. Stengleins, Kommentar zu den strafrechtlichen Nebengesetzen des Deutschen Reiches 4. vydání 1. svazek str. 306, Schwarze-Appelius, Reichspressgesetz 5. vydání str. 72 a poznámka 156.) Některá slovesa naznačují mimo směr nebo výsledek určitého jednání též určitý druh pohnutky, úmyslu, záměru jednajících osoby. Označení příběhu takovým slovesem nesděluje toliko směr (výsledek) jednání (skutečnost zevního života), nýbrž i určitý duševní úkon osoby, jež ve směru tom jednala nebo výsledek tento uskutečnila (skutečnost vnitřního života), takže jím může být převrácena buď ona nebo tato skutečnost nebo skutečnosti obě. Proto jest i sdělení, které se stalo použitím takového slovesa, vhodným předmětem opravy a oprava může se v takovém případě díti tak, že se na pravou míru uvadí buď ona skutečnost zevní (sdělením, že tu jest jiný směr nebo jiný výsledek příběhu), nebo skutečnost vnitřní (sdělením, že tu jest jiná pohnutka nebo jiný úmysl, záměr), nebo skutečnosti obě. Slovesem onoho rázu jest i sloveso »vpašovati«. Tvrdíť se jím netoliko, že věc byla umístěna na určitém místě, nýbrž i, že tam byla umístěna způsobem nekalým a za účelem nekalým. Proto není sdělení, jež se stalo použitím slova vpašoval, pouhým úsudkem, nýbrž sdělením skutečností, které může býti předmětem opravy také tím způsobem, že se připouští, že jmenovaná osoba věc na naznačeném místě umístila, avšak zároveň — použitím jiného slovesa neb obratu — se sděluje, že se tak stalo způsobem řádným, bez úmyslu nekalého.

Čís. 2133.

Beztrestnost udavače (§ 522 tr. zák.) není závislou na tom, že se oznámení stalo dobrovolně (bez nátlaku zevních poměrů); stačí i oznámení, jímž chtěl pachatel od sebe odvrátiti podezření z jiného trestného činu (krádeže).

(Rozh. ze dne 10. října 1925, Zm II 309/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 5. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 522 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud zjišťuje, že stěžovatel byl městskou policií zadržen pro podezření z krádeže, že měl prokázati, odkud pochází 160 Kč, jež měl při sobě, a že se namáhal odvrátiti od sebe podezření z krádeže tvrzením, že peníze, u něho nalezené, vyhrál v hazardní hře v kavárně. Nalézací soud má za to, že stěžovatel není udavačem ve smyslu §u 522 tr. zák., protože neoznámil trestného činu dobrovolně, a odpírá mu v důsledku tohoto názoru beztrestnost. Právem namítá stížnost, uplatňujíc